

آموزش سُرایش موسیقی

(خودآموز سلفژ)

به شیوهی گفتاری - شنیداری - دیداری

Shiraz-Beethoven.ir

کتاب سوم

مشمول بر ریتم خوانی - صداخوانی - دیکته موسیقی

نوشته‌ی: مرتضی سرآبادانی

همراه سی دی

انتشارات چندگانه

فهرست مطالب

درس یکم :

۷..... ریتیم خوانی - استثنائات ریتمی، سه بر دو (تریوله)

۹..... صداخوانی - انواع فواصل اول و دوم و کروماتیک و نوت‌های آنهارمونیک

درس دوم :

۱۱..... ریتیم خوانی - استثنائات ریتمی، سه بر دو (تریوله)

۱۲..... صداخوانی - انواع فواصل اول و دوم

درس سوم :

۱۴..... ریتیم خوانی - استثنائات ریتمی، تریوله و شش بر چهار

۱۵..... صداخوانی - انواع فواصل اصلی اول و دوم

درس چهارم :

۱۸..... ریتیم خوانی - استثنائات ریتمی، دو بر سه (دوئوله) و چهار بر سه و چهار بر شش

۲۰..... صداخوانی - فواصل سوم بزرگ و کوچک

درس پنجم :

۲۲..... ریتیم خوانی - سنکپ‌ها در میزان‌های ساده

۲۳..... صداخوانی - فواصل سوم بزرگ - کوچک - کاسته - افزوده

درس ششم :

۲۶..... ریتیم خوانی - سنکپ‌ها در میزان‌های ترکیبی

۲۶..... صداخوانی - انواع فواصل چهارم درست

۲۹..... دیکته موسیقی - در میزان ساده و در گام دوماژور

درس هفتم :

۳۲..... ریتیم خوانی - ضدضرب‌ها در میزان‌های ساده و ترکیبی

۳۳..... صداخوانی - انواع فواصل چهارم درست و کاسته و افزوده

۳۶..... دیکته موسیقی - در میزان ساده و در گام سل ماژور

درس هشتم :

۳۸..... ریتیم خوانی - تغییرات ریتمی (ساختاری)

۴۰..... صداخوانی - تمرکز بر فواصل پنجم درست

۴۱..... دیکته موسیقی - در میزان ساده و در گام لامینور

درس نهم :

۴۳.....ریتیم خوانی - تغییرات ریتمی (سرعتی)

۴۴.....صداخوانی - گلیساندو در پیوند اصوات

۴۵.....دیکته موسیقی - در میزان ساده و در گام می مینور

درس دهم :

۴۸.....ریتیم خوانی - تغییرات ریتمی (ساختاری سرعتی)

۴۹.....صداخوانی - مدولاسیون یا ترکیب اصوات در گام‌های مختلف

۵۰.....دیکته موسیقی - در میزان ترکیبی و در گام می مینور

درس یازدهم :

۵۲.....ریتیم خوانی - تغییرات ریتمی با علائم دینامیکی

۵۳.....صداخوانی - از فواصل پنجم درست - کاسته - افزوده و ماقبل آن

۵۵.....دیکته موسیقی - در میزان ترکیبی و در گام رمینور

درس دوازدهم :

۵۷.....ریتیم خوانی - کاربری برخی از حروف زینت‌ها

۵۸.....صداخوانی - از فواصل ششم بزرگ و کوچک و ماقبل آن

۵۹.....دیکته موسیقی - در میزان ساده و در گام لامینور

درس سیزدهم :

۶۱.....ریتیم خوانی - روی دو حامل

۶۱.....صداخوانی - از فواصل ششم کاسته و افزوده و ماقبل آن

۶۳.....دیکته موسیقی - در میزان ساده و گام می مینور

درس چهاردهم :

۶۵.....ریتیم خوانی - با استفاده از دو کلید سپرانو و باس (سل و فا)

۶۶.....صداخوانی - از فواصل هفتم بزرگ و کوچک و قبل از آن

۶۷.....دیکته موسیقی - در میزان ساده و گام لامینور

درس پانزدهم :

۶۹.....ریتیم خوانی - با استفاده از دو کلید سل و فا

۷۰.....صداخوانی - از فواصل هفتم افزوده و کاسته و قبل از آن

۷۱.....دیکته موسیقی - در میزان ساده و در گام سی مینور

درس شانزدهم :

۷۴.....ریتیم خوانی - با استفاده از تریل و باتری و علائم برگشتی و تکراری

۷۵..... صداخوانی - رابطه‌ی نوت با هجا در پیوند موسیقی و کلام.

۷۶..... دیکته موسیقی - در میزان ترکیبی و در گام سل مینور.

درس هفدهم :

۷۸..... ریتم خوانی - میزان‌های لنگ (مختلط).

۸۰..... صداخوانی - از فواصل مختلف پیشین.

۸۱..... دیکته موسیقی - صدا و ریتم‌نویسی در میزان ساده و در گام فاماژور.

درس هجدهم :

۸۳..... ریتم خوانی - با استفاده از مطالب گذشته.

۸۴..... صداخوانی - از فواصل هشتم درست و کاسته و افزوده و قبل از آن.

۸۶..... دیکته موسیقی - در میزان ساده و در گام رمینور.

درس نوزدهم :

۸۸..... ریتم خوانی - با استفاده از مطالب گذشته.

۸۹..... صداخوانی - از فواصل مختلف پیشین.

۹۰..... دیکته موسیقی - در میزان ترکیبی و در گام لامینور.

درس بیستم :

۹۲..... ریتم خوانی - با استفاده از مطالب گذشته.

۹۳..... صداخوانی - از فواصل مختلف پیشین.

۹۵..... دیکته موسیقی - در میزان ساده‌ی لنگ و در گام لامینور.

۹۷..... صورت دیکته‌های این کتاب.

به نام خدا

درس یکم

ریتم خوانی - استثنائات ریتمی، سه بر دو (تریوله)

در میزان‌های ساده بی آن که سرعت آهنگ تند یا کند شود گاهی سه نوت در زمان دو نوت به اجرا در می‌آید که سه بر دو یا تریوله می‌گویند و آن را با نوشتن عدد 3 روی مجموعه‌ی سه‌تایی نوت‌ها مشخص می‌گردانند.

تریوله بعضی جاها روی دو ضرب در داخل یک میزان قرار می‌گیرد، بعضی جاها روی یک ضرب و در مواقعی روی نیم‌ضرب‌ها واقع می‌گردد. ضمناً لزومی ندارد حتماً به صورت سه نوت از یک کشش خاص به کار رود گاهی دو نوت در برابر نوت دیگر یک کشش را به وجود می‌آورند یا به شکل ترکیب‌های مختلفی از نوت‌ها و سکوت‌ها در می‌آیند.

برای علمی خواندن مجموعه‌ی نوت‌های تریوله می‌توانید هر جا که با آن برمی‌خورید با دست چپ به جای تقسیمات دوتایی، تقسیمات سه‌تایی بزنید تا هرگونه ترکیبی از تریوله را صحیح و دقیق بخوانید. این راه علمی و محاسبه‌ی ریاضی به کمک عقل است، راه دیگر، آن که دست چپ همان روال تقسیمات دوتایی و زوج را ادامه دهد ولی ما در مواقعی استثنائی سه نوت را بطور حسی در زمان دو نوت بخوانیم.

هر جا که تریوله روی دو ضرب آمده برای این که گیج نشوید با دست چپ هیچ کاری نکنید و فقط به کمک دست راست و به یاری احساس‌تان سه نوت را به جای دو ضرب بخوانید، طوری که هر سه مساوی باشند و سرعت آهنگ هم تغییر نکند. با تمرین زیاد باید زمان تریوله‌ها در روندی دوتایی خوب حس شود تا احتیاج به محاسبه‌ی عقلی نداشته باشد (غلبه‌ی حس بر عقل و صحت این مطلب در هنر).

یادآوری: پرواضح است که در میزان‌های ساده، کشش سیاه و چنگ و دولاچنگ تریوله کوتاه‌تر از سیاه و چنگ و دولاچنگ معمول هستند.

تمرین ۱- نمونه‌ی زیر را، هم مطابق کتاب دوم با دو دست و با گویش سکوت‌ها با تقسیمات دوتایی تمرین کنید (یک و - دو و)، و هم فقط با دست راست ضرب‌ها را نشان دهید یعنی دست چپ و گویش سکوت‌ها حذف گردد.

در فرق اجرای چنگ نقطه‌دار - دولاچنگ با تریوله توجه خاص داشته باشید. یک بار معلم با شمارش میزان آزاد اجرا می‌کند و شما طبق آن تمرین نمایید.

تمرین ۲- با لفظ «تا» بعد از معلم تقلید کنید، سکوت‌ها بدون گویش باشد.

اجرای معلم هنرجو

صداخوانی - انواع فواصل اول و دوم و کروماتیک و نوت‌های آنهارمونیک

صرفنظر از فرق نیم‌پرده‌های کروماتیک و دیاتونیک، در این جا فواصل نیم‌پرده‌یی که بین دو نوت هم اسم و گاه غیر هم اسم ایجاد می‌شوند همگی مساوی‌اند، این فواصل و نیز نوت‌های آنهارمونیک را که یک صدا با دو اسم می‌باشند مثل نوت‌های دودییز و ربمل که در صدا یکی و در نام متفاوتند، در تمرین‌های زیر مشاهده خواهید نمود.

تمرین ۱- گام کروماتیک (نیم‌پرده‌یی) «دو» را مشتمل بر نیم‌پرده‌های مختلف روی صدای پیانو بخوانید هر صدا با اسم یکی از نوت‌های اصلی باشد. برای مثال بعد از صدای «دو» نوت «دودییز» بیان نگردد بلکه همان «دو» گفته شود درحالی که صدایش نیم‌پرده بالاتر رفته است.

بعد از شنیدن دو میزان آزاد به وسیله‌ی متروم، شما با پا برای هر صدا دو ضرب بزنید و همه‌ی توجه خود را بر تغییر نیم‌پرده‌یی بالا و پایین رونده‌ی صداها متمرکز سازید.